

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

อรินทร์ จรุงสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

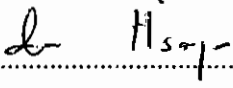
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

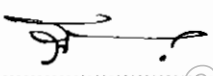
พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

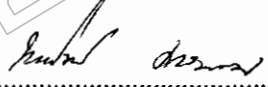
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อรินทร์ จรุงสิทธิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

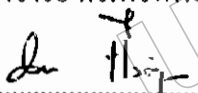
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

 อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติคุณวงศ์)

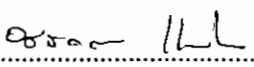
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

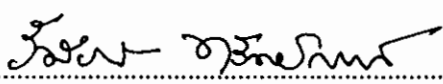
 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ มาลาธรรม)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติคุณวงศ์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รอ.หญิง ดร.ชนิดดา แนบเกษร)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณีภรณ์ ทรัพย์ภานนท์)

วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และ
ช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยวงศ์
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.รัชนิ ศรเสริญ กรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่าง
กว้างขวาง ตลอดจนได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยตระหนักและ
ซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ มาลาธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพิจิตร หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้า
แผนกผู้ป่วยในอายุรกรรม และศัลยกรรม และขอขอบคุณบุคลากรทางการพยาบาลผู้เกี่ยวข้องทุก
ท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และที่สำคัญคือ ครอบครัวยุ้ยป่วยโรคหลอดเลือด
สมองทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดี และเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ช่วยให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาการด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิจัยได้
สำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ คนในครอบครัว ตลอดทั้งเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องใน
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ และเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน รวมทั้ง
เพื่อน ๆ และพี่ ๆ หอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระเกียรติ 5 ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
และเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลา

คุณค่าหรือคุณประโยชน์อันใดอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบอุทิศแด่ครอบครัว
ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ให้สามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น และมีพลังในการดำเนินชีวิตต่อไป
อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

อรินทร์ จรุงสิทธิ์

47924828: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย. ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง/ ญาติผู้ดูแล/ ความผาสุก

อรินทร์ จรุงสิทธิ์: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (FACTORS RELATED TO WELL-BEING OF FAMILY CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ภาวนา กิริยิตวงศ์, ประ.ศ. รัชณี สรรเสริฐ, ประ.ศ. 105 หน้า, ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วย ความสามารถของญาติผู้ดูแล การได้รับการสุขภาพของญาติผู้ดูแล ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย สัมพันธภาพในครอบครัว รายได้ของครอบครัว กับความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้กรอบแนวคิด ส่วนการดูแลผู้พึ่งพาในทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็มเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลหลักในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 100 ราย กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ความสามารถของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การได้รับการสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย สัมพันธภาพในครอบครัว รายได้ของครอบครัว และแบบสอบถามความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ความสามารถของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การได้รับการสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .33, p < .01$; $r = .32, p < .01$; $r = .22, p < .01$; $r = .20, p < .05$ ตามลำดับ) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย และสัมพันธภาพภายในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ผลการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาความสามารถและความผาสุกของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

47924828: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S (ADULT NURSING)

KEYWORDS: WELL-BEING/ THE STROKE PATIENT/ CAREGIVERS

ARIN JAROONSIT: FACTORS RELATED TO WELL-BEING OF FAMILY
CAREGIVERS OF PATIENTS WITH STROKE. ADVISORY COMMITTEE: PAWANA
KEERATIYUTAWONG, Ph.D., RACHANEE SUNSERN, Ph.D. 105 P. 2010.

This correlational descriptive research aimed to examine the relationships among stroke patients' ability, caregivers' ability, perceived service of caregivers, caregivers and patients relationship, family relationship, family income and well-being of family caregivers of patients with stroke. The theoretical framework was derived from the concept of dependent care in Orem's self-care theory. One hundred primary caregiver of stroke patients at outpatient clinic, Phichit Hospital were recruited to the study. The subjects completed questionnaires comprising stroke patients' ability scale, caregivers' ability of stroke patient scale, perceived service of caregivers scale, caregivers and patients relationship scale, family relationship scale, and well-being of caregivers scale. Data were analyzed by Pearson's product moment correlation coefficient.

The results revealed that stroke patients' ability, caregivers' ability of stroke patient, perceived service of caregivers and family income had significant correlation with well-being of family caregivers of patients with stroke ($r = .33, p < .01$; $r = .32, p < .01$; $r = .22, p < .01$; $r = .20, p < .05$, respectively). Caregivers and patients relationship, family relationship had not significant correlation with well-being of caregivers of patients with stroke.

This finding could be used to improve caregivers' ability and well-being of caregivers of patients with stroke.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
ตัวแปรที่ศึกษา	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
พยาธิสภาพของโรคหลอดเลือดสมอง	13
ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง	15
การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของญาติผู้ดูแล	18
ผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองต่อผู้ดูแล	22
การดูแลผู้พึ่งพาตามทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็มและความผาสุก	24
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง	28
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เก็บรวบรวมข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิจัย.....	53
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก	85
ภาคผนวก ข	88
ภาคผนวก ค	90
ภาคผนวก ง	92
ภาคผนวก จ	94
ภาคผนวก ฉ	96
ภาคผนวก ช	98
ภาคผนวก ซ	101
ภาคผนวก ฌ	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย	105

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	54
2	จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	56
3	สถิติบรรยายความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยรวมและรายด้าน.....	57
4	สถิติบรรยายความสามารถของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยรวมและ รายด้าน.....	57
5	สถิติบรรยายการได้รับการบริการสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยรวมและรายด้าน.....	58
6	สถิติบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย สัมพันธภาพในครอบครัวของ ญาติผู้ดูแลผู้ป่วย รายได้ของครอบครัวของญาติผู้ดูแล.....	59
7	สถิติบรรยายความพึงพอใจของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง	59
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วย ความสามารถของญาติผู้ดูแล การได้รับการบริการสุขภาพของญาติผู้ดูแล ความสัมพันธ์ ระหว่างญาติผู้ดูแลกับผู้ป่วย และสัมพันธภาพในครอบครัว รายได้ของครอบครัวกับ ความพึงพอใจของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	60

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University